

Sygn. akt II KO 13/23

POSTANOWIENIE

Dnia 21 lutego 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz

w sprawie z zażalenia **A. S.**
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 21 lutego 2023 r.,
wniosku Sądu Rejonowego w Radomiu
o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,
na podstawie art. 37 k.p.k.

p o s t a n o w i ł
nie uwzględnić wniosku.

UZASADNIENIE

Do Sądu Rejonowego w Radomiu wpłynęło zażalenie A. S. na postanowienie Prokuratury Rejonowej Radom-Wschód w Radomiu z dnia 13 grudnia 2021 r., sygn. akt [...], o umorzeniu śledztwa w sprawie przekroczenia uprawnień przez:

- sędziego Sądu Okręgowego w R. w dniu 21 maja 2021 r. w R., w trakcie postępowania odwoławczego sygn. akt IV Ca 656/20, od wyroku Sądu Rejonowego w Radomiu, sygn. akt III RC 786/19, z powództwa A. S. przeciwko D. S., polegającego na rozpoznaniu apelacji w sytuacji, gdy nie pozwalają na to przepisy procedury cywilnej oraz nieuwzględnieniu wniosku powoda o przeprowadzenie badań genetycznych, czym działano na szkodę wymienionego, tj. czyn z art. 231 § 1 k.k. – wobec stwierdzenia, że czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego,
- sędziego Sądu Okręgowego w R., w bliżej nieustalonej dacie, w związku z orzekaniem w sprawie IV Cz 354/19 o uzgodnienie treści księgi wieczystej

prowadzonej dla nieruchomości przy ul. [...] w R. z rzeczywistym stanem prawnym, w sytuacji, gdy nie pozwalają na to przepisy procedury cywilnej, czym działano na szkodę A. S., tj. czyn z art. 231 § 1 k.k. – wobec stwierdzenia, że czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego.

Postanowieniem z dnia 11 stycznia 2023 r. Sąd Rejonowy w Radomiu zwrócił się do Sądu Najwyższego o przekazanie przedmiotowej sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu, w związku z objęciem zawiadomieniem o popełnieniu przestępstwa byłego sędziego tamtejszego Sądu Rejonowego, a obecnie sędziego Sądu Okręgowego w R.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek nie zasługuje na uwzględnienie.

Przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu w trybie art. 37 k.p.k. może nastąpić tylko wyjątkowo, gdy przemawia za tym dobro wymiaru sprawiedliwości. Do okoliczności przemawiających za przekazaniem sprawy należą sytuacje, które mogą wywierać wpływ na swobodę orzekania lub stwarzać przekonanie (choćby mylne) o braku warunków do rozpoznania sprawy w sposób w pełni obiektywny, przez sąd miejscowo właściwy. Obowiązek wykazania, że w konkretnej sprawie zachodzą takie przesłanki spoczywa na sędziu występującym z inicjatywą w trybie art. 37 k.p.k.

Wniosek Sądu Rejonowego w Radomiu w sposób oczywisty nie spełnia tego wymogu. Nie wskazano w nim bowiem okoliczności przemawiających za przekazaniem sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu.

Fakt znajomości niektórych sędziów Sądu Rejonowego w Radomiu z pomówionym sędzią nie przesądza o zagrożeniu dobra wymiaru sprawiedliwości w związku z podejrzeniem braku obiektywizmu przy rozpoznawaniu sprawy przez ten Sąd. Jest przecież nieuniknione, że w środowisku sędziów z danego sądu dochodzi do zawodowych kontaktów. Tylko część z nich jednak jest tego rodzaju, że wpływa na obiektywizm danego sędziego, który wówczas może starać się o wyłączenie od rozpoznania sprawy na podstawie art. 41 § 1 k.p.k.

Istnienie, wynikającej z koleżeńskiej zażyłości, przeszkody w rozpoznawaniu niniejszej sprawy zasygnalizowało w złożonych pisemnie oświadczeniach dotychczas 43 sędziów Sądu Rejonowego w Radomiu – przy czym wnioski 9 z nich

o wyłączenie od rozpoznania sprawy zostały rozpoznane odmownie. Oznacza to, że co najmniej 9 sędziów właściwego miejscowo sądu może rozpoznać sprawę z zażalenia A. S. na postanowienie prokuratora o umorzeniu postępowania przygotowawczego.

Fakt, że sprawa, w której prokurator odmówił wszczęcia śledztwa, dotyczy sędziego pracującego niegdyś w danej jednostce organizacyjnej sądownictwa powszechnego nie jest zatem sam z siebie wystarczający do stwierdzenia braku warunków do obiektywnego rozpoznania sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2013 r., II KO 54/13). Charakter postawionych pomówionemu zarzutów, wskazujący na ich niewątpliwą bezzasadność, nakazuje w tym przypadku rozpoznać zażalenie złożone przez zawiadamiającego, mimo iż sprawa dotyczy byłego sędziego tutejszego sądu, właśnie z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości.

Zwracając się do Sądu Najwyższego z wnioskiem o przekazanie sprawy sąd właściwy do jej rozpoznania powinien mieć na uwadze, że przesłanka „dobra wymiaru sprawiedliwości”, stanowiąca kryterium zastosowania art. 37 k.p.k. wymaga, aby sąd powołując się na nią, nie stwarzał w ten sposób wrażenia, że unika prowadzenia sprawy dla niego kłopotliwej. „Sąd właściwy do rozpoznania sprawy nie może uchylać się od jej rozpoznania także pod pozorem pojawienia się w przyszłości zarzutów dotyczących bezstronności, a zatem antycypować przyszłe opinie społeczne, na których zresztą pojawienie się ma także wpływ przez odpowiednie prowadzenie postępowania” (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 30 stycznia 2018 r., IV KO 131/17). Za takim rozumieniem przesłanki „dobra wymiaru sprawiedliwości” przemawia potrzeba ochrony autorytetu i powagi wymiaru sprawiedliwości. Sądy nie powinny ulegać opinii publicznej ani zwątpieniu co do własnych kompetencji w zakresie prowadzenia rzetelnego procesu. „Racjonalna nieustępliwość w tym względzie sprzyja kształtowaniu się pozytywnego wizerunku organów trzeciej władzy, minimalizując tym samym wątpliwości co do obiektywizmu i niezawisłości w rozpoznawaniu przyszłych spraw, ograniczając tendencję do nadużywania stosowania właściwości delegacyjnej w związku z inicjatywami sądów na tle wątpliwości co do respektowania gwarancji sprawiedliwego” (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2021 r., V KO 130/20).

Nie dostrzegając na obecnym etapie postępowania podstaw do odstąpienia w tej sprawie od zasady właściwości miejscowej, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.